

STRUKTURE PODATAKA I ALGORITMI
Predavanje 05

Ishod 2

1

POVEZANA LISTA

Strana • 2

2

ADT povezana lista

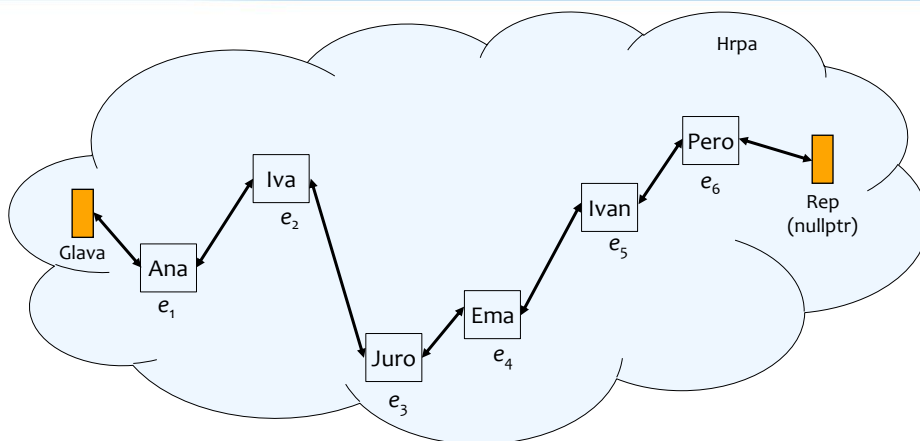
- ADT povezana lista je ADT lista s karakteristikama:
 - Element se obično naziva čvor (engl. *node*)
 - Čvorovi u memoriji nisu poslagani jedan iza drugoga
 - Ne smijemo koristiti aritmetiku s pokazivačima
 - Ne možemo direktno pristupiti i -tom elementu
 - Svaki čvor zna gdje se nalazi sljedeći (i možda prethodni) čvor
 - Najčešće se radi o jednom ili dva pokazivača
 - Ponekad se zbog kompaktnosti ispušta veza na prethodni čvor
 - Izmjena liste na bilo kojem dijelu je efikasna
 - Lista efikasno raste i smanjuje se za vrijeme izvođenja programa dodavanjem ili uklanjanjem čvorova

Strana * 3

3

ADT povezana lista – grafički prikaz

- Svaki čvor se dinamički uzima s hrpe i vraća kad više nije potreban
- Svaki čvor osim podatka sadrži i jedan ili dva pokazivača

Strana * 4

4

KONKRETNE POVEZANE LISTE

Strana * 5

5

Konkretne povezane liste

- C++ dolazi s dvije implementacije:
 - Generička klasa `list<T>`
 - Generička klasa `forward_list<T>`
- Klase su vrlo slične, sa sljedećim glavnim razlikama:
 - `forward_list<T>` troši manje memorije po svakom čvoru jer sadrži samo pokazivač na sljedeći čvor
 - Važna stavka za okruženja s manjom količinom resursa (Arduino, ...)
 - Omogućuje samo iteriranje od početka prema kraju
 - `list<T>` sadrži i pokazivač na prethodni element
 - Omogućuje i iteriranje od kraja prema početku
- Sve što u nastavku kažemo vrijedi za obje liste (razlike ćemo posebno istaknuti)

Strana * 6

6

Izrada i uništavanje povezane liste (1/2)

- Postoji šest osnovnih načina izrade povezane liste:
 - `list<int> jedan;`
 - Kreira praznu povezanu listu (*default*)
 - `list<int> dva(n);`
 - Kreira povezanu listu od n elemenata inicijaliziranih na *defaultnu* vrijednost (*fill*)
 - `list<int> tri(n, val);`
 - Kreira povezanu listu od n elemenata, svaki je kopija od *val* (*fill*)
 - `list<int> cetiri(iter1, iter2);`
 - Kreira povezanu listu kopiranjem elemenata iz zadanog raspona (*range*)

Strana • 7

7

Izrada i uništavanje povezane liste (2/2)

- `list<int> pet(tri);`
 - Kreira povezanu listu na način da kopira sve elemente iz zadane povezane liste (*copy*)
- `list<int> sest({ 11, 22, 33 });`
 - Kreira listu na način da kopira sve elemente iz inicijalizacijske liste (*initializer list*)
- Povezana lista se automatski uništava završetkom funkcije u kojoj je deklarirana
 - Ako povezana lista čuva objekte, na svakom se poziva destruktork
- `operator=` kopira sadržaj jedne povezane liste u drugu
 - Prethodni sadržaj druge povezane liste se uništava (prepisivanjem ili otpuštanjem)

Strana • 8

8

Pristup elementima povezane liste

- Povezana lista nema operator [] niti metodu at ()
- Povezana lista nudi samo sljedeće načine pristupa elementima:
 - l.front () vraća referencu na prvi element
 - Ako je povezana lista prazna, ponašanje nije definirano
 - l.back () vraća referencu na zadnji element
 - Ako je povezana lista prazna, ponašanje nije definirano
 - Ne postoji na forward_list<T>
 - Korištenjem iteratora

Strana • 9

9

Iteratori povezane liste (1/2)

- Najvažniji iteratori su:
 - list<T>::iterator je iterator čiji ++ pomiče prema kraju
 - list<T>::reverse_iterator je iterator čiji ++ pomiče prema početku
 - Ovaj iterator ne postoji na forward_list<T>

Strana • 10

10

Iteratori povezane liste (2/2)

- Sljedeće metode vraćaju iteratore:
 - `l.begin()` – vraća iterator koji pokazuje na prvi element
 - `l.end()` – vraća iterator koji pokazuje na prvi element iza kraja
 - `l.rbegin()` – vraća reverzni iterator na zadnji element
 - Nema ga na `forward_list<T>`
 - `l.rend()` – vraća reverzni iterator na element ispred prvog
 - Nema ga na `forward_list<T>`
 - `l.before_begin()` – vraća iterator na element prije prvog
 - Nema ga na `list<T>`
 - Namijenjen za upotrebu u metodama `emplace_after`, `insert_after` i `erase_after`

Strana • 11

11

Još malo o iteratorima (1/2)

- Sljedeći kôd radi ispravno:


```
vector<int> v1({ 11, 22, 33, 44, 55 });
vector<int> v2(v1.begin() + 3, v1.end());
```
- Što je onda problem sa sljedećim kôdom:


```
list<int> l1({ 11, 22, 33, 44, 55 });
list<int> l2(l1.begin() + 3, l1.end());
```
- Odgovor: elementi liste nisu poslagan jedan iza drugoga u memoriji pa ne možemo pisati `+ 3`
 - Sjetimo se: sve što nam iterator garantira su operacije `++it` i `*it`

Strana • 12

12

Još malo o iteratorima (2/2)

- Kako onda riješiti problem:

```
list<int> l1({ 11, 22, 33, 44, 55 });
auto it1 = l1.begin();
for (int i = 0; i < 3; i++) {
    ++it1;
}
list<int> l2(it1, l1.end());
```

- Možemo i malo jednostavnije:

```
list<int> l1({ 11, 22, 33, 44, 55 });
auto it1 = l1.begin();
advance(it1, 3);
list<int> l2(it1, l1.end());
```

Strana • 13

13

Veličina povezane liste

- Povezana lista nema pojam kapaciteta
 - Memorija za element se alocira u trenutku kada je potrebna
- Povezana lista ima veličinu
 - `l.size()` vraća broj elemenata stavljenih u povezanu listu
 - Zbog performansi ne postoji na `forward_list<T>`
 - „Not providing `size()` is more consistent with the goal of zero overhead ... Maintaining a count doubles the size of a `forward_list` object (one word for the list head and one for the count), and it slows down every operation that changes the number of nodes.”

Strana • 14

Preuzeto s: www.open-std.org/jtc1/sc22/wg21/docs/papers/2008/n2543.htm

14

Ručna promjena veličine povezane liste

- Veličinu možemo i eksplicitno mijenjati:
 - `l.resize(n, val);`
 - Mijenja veličinu povezane liste na točno n elemenata
 - Ako je n manji od trenutne veličine, odbacuju se elementi s kraja
 - Uništavaju se
 - Ako je n veći od trenutne veličine, dodaju se elementi na kraj
 - Opcionalno, možemo reći koja je vrijednost `val` dodanih elemenata

Strana • 15

15

Modifikatori povezane liste (1/4)

- Povezana lista nudi sljedeće modifikatore:
 - `l.assign()` je sličan konstruktorima


```
l1.assign(7, 100);
l2.assign(it1, it2);
l3.assign({ 11, 22, 33 });
```

 - Svi elementi prethodno sadržani u povezanoj listi se uništavaju
 - `l.push_front(val)`
 - Dodaje kopiju od `val` na početak
 - `l.emplace_front(arg1, arg2, ...)`
 - Konstruira objekt na početku
 - `l.pop_front()`
 - Briše i uništava prvi element s početka

Strana • 16

16

Modifikatori povezane liste (2/4)

- `l.clear()` kompletno prazni povezanu listu i uništava sve elemente
- `list<T>` dodatno nudi i sljedećih šest ekskluzivnih metoda:
 - `l.insert()` umeće jedan ili više elemenata na zadanu poziciju:
 - Prvi parametar je pozicija, ostali su slični parametrima u konstruktorima:


```
l.insert(it, 99);
l.insert(it, 10, 99);
l.insert(it, { 11, 22, 33 });
```
 - `l.emplace(it, arg1, arg2, ...)`
 - Konstruira objekt na zadanoj poziciji
 - `l.erase()` uklanja jedan ili više elemenata:


```
l.erase(it);
l.erase(it1, it2);
```

Strana • 17

17

Modifikatori povezane liste (3/4)

- `l.push_back(val)`
 - Dodaje kopiju od *val* na kraj
- `l.emplace_back(arg1, arg2, ...)`
 - Konstruira objekt na kraju
- `l.pop_back()`
 - Briše i uništava prvi element s kraja

Strana • 18

18

Modifikatori povezane liste (4/4)

- `forward_list<T>` dodatno nudi i sljedeće tri ekskluzivne metode:
 - `l.insert_after(it, val)`
 - Dodaje kopiju od `val` na poziciju iza `it`
 - `l.emplace_after(it, arg1, arg2, ...)`
 - Konstruira objekt na poziciji iza `it`
 - `l.erase_after(it)`
 - Briše i uništava element iza `it`

Strana * 19

19

Primjer

```
list<int> l = { 11, 22, 33, 44, 55 };
auto it1 = l.begin();
advance(it1, 3);
l.insert(it1, 999);

// ispiši...

forward_list<int> fl = { 11, 22, 33, 44, 55 };
auto it2 = fl.begin();
advance(it2, 3);
fl.insert_after(it2, 999);

// ispiši...
```

Strana * 20

20

Ostale važnije metode

- `l.empty()` vraća je li povezana lista prazna ili ne
- `l.remove(val)` uklanja i uništava sve elemente koji imaju vrijednost jednaku *val*
- `l.remove_if(predikat)` uklanja i uništava sve elemente za koje funkcija *predikat* vrati `true`
 - Funkcija prima vrijednost iz liste, a vraća `true/false`
- `l.reverse()` preslaguje elemente od kraja prema početku

Strana • 21

21

Zadatak

- Napišimo vlastitu implementaciju jednostruko povezanoj listi cijelih brojeva koja omogućuje:
 - Izradu prazne liste
 - Ubacivanje na početak liste
 - *izradu iteratora koji omogućuju pristup elementima

Strana • 22

22

Što želimo

```
int main() {
    MojaLista l;
    l.push_front(11);
    l.push_front(22);
    l.push_front(33);

    for (MojaLista::iterator it = l.begin(); it != l.end(); ++it) {
        cout << *it << endl;
    }

    return 0;
}
```

Strana * 23

23

MojaLista.h

```
struct Cvor {
    int podatak;
    Cvor* sljedeci;
};

class MojaLista {
private:
    Cvor* front;
public:
    MojaLista();
    ~MojaLista();
    void push_front(int broj);

    class iterator {
private:
    Cvor* curr;
public:
    iterator(Cvor* c);
    iterator& operator++();
    bool operator!=(const iterator& rhs) const;
    int& operator*() const;
    };

    iterator begin();
    iterator end();
};
```

Strana * 24

24

MojaLista.cpp (1/2)

```

MojaLista::MojaLista() {
    front = nullptr;
}

MojaLista::~MojaLista() {
    Cvor* curr = front;
    while (curr != nullptr) {
        Cvor* tmp = curr->sljedeci;
        delete curr;
        curr = tmp;
    }
}

void MojaLista::push_front(int broj) {
    Cvor* c = new Cvor;
    c->podatak = broj;

    c->sljedeci = front;

    front = c;
}

```

Strana * 25

25

MojaLista.cpp (2/2)

```

MojaLista::iterator::iterator(Cvor* c) {
    curr = c;
}

MojaLista::iterator& MojaLista::iterator::operator++() {
    curr = curr->sljedeci;
    return *this;
}

int& MojaLista::iterator::operator*() const {
    return curr->podatak;
}

bool MojaLista::iterator::operator!=(const iterator& rhs) const {
    return curr != rhs.curr;
}

MojaLista::iterator MojaLista::begin() {
    return MojaLista::iterator(front);
}

MojaLista::iterator MojaLista::end() {
    return MojaLista::iterator(nullptr);
}

```

Strana * 26

26

PERFORMANSE POVEZANE LISTE

Strana • 27

27

Složenost nekih operacija

Metoda	Složenost	Metoda	Složenost
<code>list<T> l;</code>	$O(1)$	<code>l.erase(iterator);</code>	$O(1)$
<code>list<T> l(it1, it2);</code>	$O(n)$	<code>l.erase(begin, end);</code>	$O(1)$
<code>l.size();</code>	$O(1)$	<code>l.remove(value);</code>	$O(n)$
<code>l.empty();</code>	$O(1)$	<code>l.remove_if(test);</code>	$O(n)$
<code>l.begin();</code>	$O(1)$	<code>l.reverse();</code>	$O(n)$
<code>l.end();</code>	$O(1)$	<code>l.sort();</code>	$O(n \log n)$
<code>l.front();</code>	$O(1)$	<code>l.sort(comparison);</code>	$O(n \log n)$
<code>l.back();</code>	$O(1)$	<code>l.merge(l2);</code>	$O(n)$
<code>l.push_front(value);</code>	$O(1)$		
<code>l.push_back(value);</code>	$O(1)$		
<code>l.insert(iterator, value);</code>	$O(1)$		
<code>l.pop_front();</code>	$O(1)$		
<code>l.pop_back();</code>	$O(1)$		

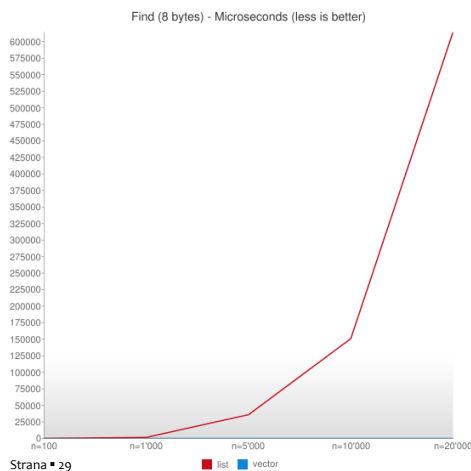
Strana • 28

28

Traženje slučajne vrijednosti

- Svaki kontejner sadrži nesortirane brojeve $[0, N]$
 - Nakon toga se svaki od brojeva linearno traži u kontejneru

▪ Razlog: *cache!*

- *Cache* je nekoliko redova veličine brži od RAM-a
- Podaci u vektoru su jedan iza drugoga, dohvaćanjem prvog se odjednom dohvaća ogroman dio vektora u *cache*
- Kod liste procesor većinu vremena čeka na prijenos RAM => *cache*

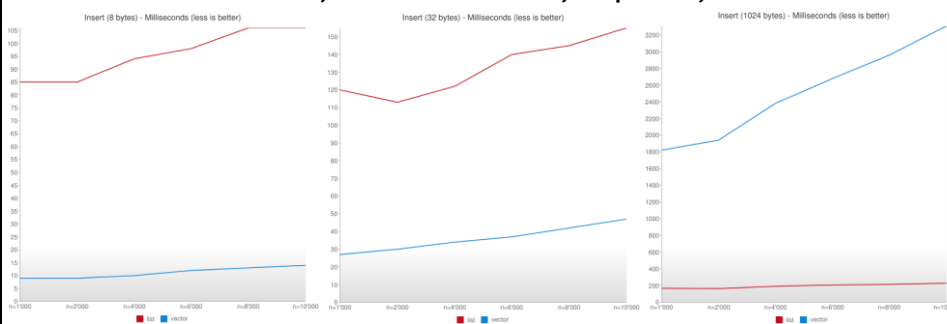
Preuzeto s: dzone.com/articles/c-benchmark-%E2%80%93stdvector-vs

29

Umetanje na slučajno odabrano mjesto

- Umećemo 1000 vrijednosti na slučajne pozicije

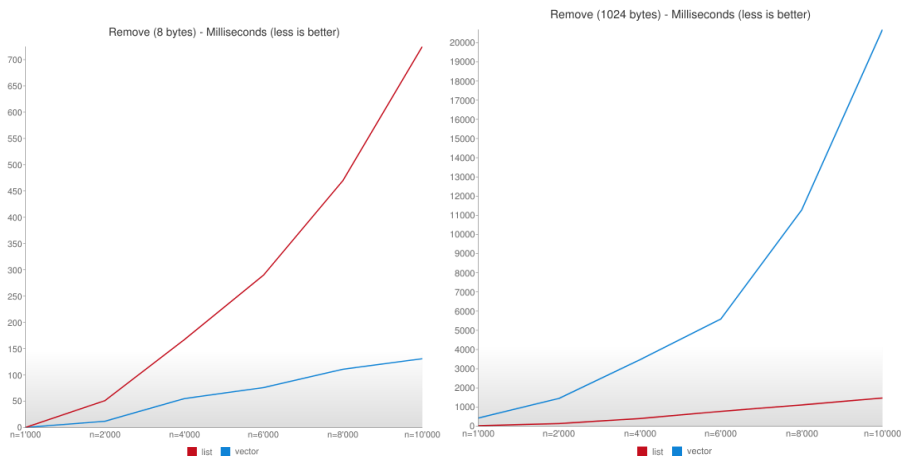
- Pronalazak pozicije u listi je sporiji od pomicanja puno malenih elemenata u desno (ako znamo poziciju, lista je brža)
- Povećanjem veličine elemenata performanse vektora drastično opadaju, a liste ostaju otprilike jednake

30

Brisanje sa slučajno odabranog mjesta

U teoriji jednako umetanju

Jednako objašnjenju kod umetanja

Strana * 31

31

Kada koristiti koji kontejner

Teoretski savjeti:

- Za linearno pretraživanje => vektor
- Za umetanje/brisanje malih podataka => vektor
- Za umetanje/brisanje velikih podataka pri kraju => vektor
- Za umetanje/brisanje velikih podataka na početku => lista

Praktični savjeti:

- Krenite s vektorom
- Testirajte performanse
- Ako su nedovoljne, probajte s listom

Bjarne Stroustrup: „Vectors are always better than lists”

Strana * 34

34

Dodatni materijali

- Dodatni materijali su dostupni na:
 - Linked lists
 - <https://youtu.be/RicuM4AWT68>
 - Implementing your own linked list
 - <https://youtu.be/AgcXGKtKbwo>